

6 Regionaal

Glippers en Ballen

Kippen en Dolle Mina's in de Pieterskerk

Op een mooie junizondag in 1970 vielen de kerkgangers stijl achterover. Ter gelegenheid van het 79ste lustrum van de universiteit werd er een congres in de Pieterskerk gehouden met als thema: 'Wetenschap en Welzijn'. De Haagse Vrije Academie had de opdracht gekregen een passend decor te maken. Het resultaat loog er niet om. Door de hele kerk was een kilometers lang touw gespannen om de 'ver-

warring in de wereld' te symboliseren. Dolle Mina's hadden hun leuzen opgehangen zoals 'Baas in eigen buik' en 'Je kan gemakkelijk lullen zolang je er geen kind van krijgt'. In het schip hing een enorm rood hart en poppen van vrouwen. Het graf van Boerhaave was veranderd in een kippenhok waarin enkele stevige Barnevelders rondstapten. De kerkgangers die in de kerk waren gedoopt en getrouwd,

er belijdenis hadden gedaan en afscheid genomen van hun dierbaren waren verbijsterd. 'Kun jij niets doen Spruit', vroegen anderen met tranen in hun ogen. Ik belde een paar kranten en de hel brak los. Het werd groot nieuws. De studenten en kunstenaars waren woedend. Na lang vergaderen besloot de kerkvoogdij de negen meest aanstootgevend objecten te verwijderen.

Boerhaaves graf als kippenhok.

Herdenkingsdienst op 5 mei 1965 in de Pieterskerk in aanwezigheid van Koningin Juliana, Prins Bernard, burgemeester Van der Willigen en het vrijwel voltallige kabinet.

Herinneringen aan de kerk

Magische plek in de Pieterskerk

Ruud Spruit

Leiden * Eigenlijk ben ik gereformeerd opgevoed, maar al jong groeide de jaloezie op de hervormden. Wij zaten in benauwde kerken zoals de theaterachtige Zuiderkerk aan de Lammenschansweg, de kerk aan de Oude Vest of die aan de Herengracht, hoewel in de laatste tenminste nog banken waren met deurtjes en plekjes voor de jongelui op de galerij naast het krakende orgel. De hervormden hadden indrukwekkende monumenten met grote orgels en de Hooglandse- en de Marekerk ook nog kloeluidklokken. „Ze hebben die kerken gejat van de katholieken”, vertelde mijn gereformeerde onderwijzer meesmuilend. Maar ach, dat was lang geleden. In de pubertijd ontsnapte ik gaandeweg aan de controle van mijn grootmoeder en op haar vraag of ik naar de kerk was geweest, kon ik volmondig 'ja' zeggen, zonder erbij te zeggen dat het de Pieterskerk was. Het duurde niet lang of de koster pikte mij er uit voor allerlei hand- en spandiensten. Er was in de grote Pieterskerk altijd genoeg te doen. In het schip stond toen nog het bruinesschilderde bankenstelsel, enorme tribunes van lange banken met deurtjes en opschriften om de plaatsen van de diaconie en de kerkvoogdij aan te geven.

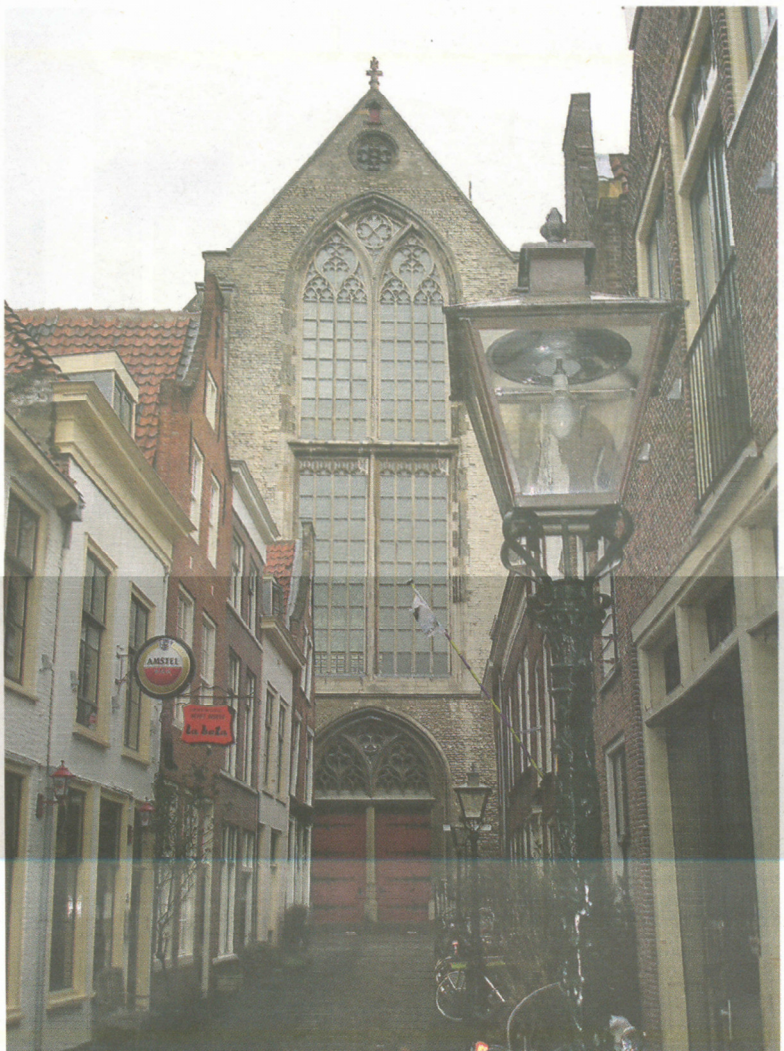

De Pieterskerk gezien vanuit het zuiden op een 18de eeuwse prent.

Boven de wanden hingen groene gordijntjes om de tocht te weren.

Klok luiden

De bezigheden bestonden uit het klaarleggen van de kerkboeken, de vazen bijvullen als er boeketten over waren van trouwerijen, het zilver neerzetten als er avondmaal werd gevierd, in de winter sneeuw vegen voor de deuren tegenover de Herensteeg, als het hard gewaaid had naar boven om te kijken of er geen luiken waren opengeslagen zodat er duiven naar binnen vlogen. Om half tien mocht ik het tientallen meters lange touw in het

Zuidertransept met de ingang voor de zondagse diensten vanuit de Herensteeg.

In Glippers en Ballen bekende en minder bekende Leidenaars en gebeurtenissen uit het verleden

koor losmaken en het klokje in de vieringstorentje luiden. Een zorgvuldig werkje, trok je te zacht dan klepte de klok, bij een te harde ruk zat de klok klem in het torentje. Het heldere geluid mengde zich met de klank van de grote broeders in de omliggende kerken. Het licht viel door de hoge ramen. Het wa-

ren heerlijke momenten.

Hoog in het koor is een, wat de Engelsen noemen, 'whispering gallery', een magische plek. Als je precies in het midden staat kun je praten met de mensen beneden of ze naast je staan. Een stap opzij en je kunt elkaar niet horen. Het bracht mij op de gedachte daar met Pasen een trompetter te zetten. Eén van de beste blazers van K en G vond dat een goed idee. Hij ging met zijn instrument naar boven. Voor de zekerheid bonden we hem vast met een touw. Toen de gemeente onder begeleiding van het orgel het gezang 'Daar ruist een toon', inzette schalde de trompet boven alles uit met een kracht die het orgel evenaarde. Helaas was er een toezien ambtenaar onder de gelovigen die na de dienst kwam vertellen dat we dat kunstje nooit meer mochten flikken. Te gevaarlijk op die hoogte.

Hoogtevrees

Op een keer moest ik een architect uit Wenen ontvangen. De man maakte een studie van de Nederlandse kerkgewelven. Enthousiast pratend wees hij op de overeenkomst van de houten kap met de scheepsbouw. We gingen naar boven. Ik liep voor de voortbabbellende man over de loopbrug tientallen meters boven de vloer. Plotseling werd het doodstil achter mij. De architect was plotseling bevangen door hoogtevrees. Hij stond daar volkomen verkrampd en kon geen stap meer verzetten. We hebben de brandweer moeten bellen om hem uit zijn benarde positie te bevrijden.

(De tweede druk van Glippers en Ballen ligt in de winkels)